

Vallby förr och nu

VALLBY (EP) SPF Trögd på besök i Kroby by där kvarnen funnits och finns nu till ett nytt ändamål. Anders D nuvarande ägare har som mål att göra bostad till familjen i den gamla kvarnen.

Anders D har forskat och dokumenterar Kroby by och kvarnen allt efter han upptäcker och får vetskap om vad som hänt. Det är roligt när sådant händer. För de som var med på besöket berättade Andres D att 1887 bildades ett kvarnaktiebolag i Vallby som bestämde sig för att bygga kvarnen.

Byggmästaren som uppförde kvarnen var Johan Gustaf Jonsson. Mekaniska delar till väderkvarnen hämtades från Bolinders mekaniska. 1888 stod kvarnen färdig, den skulle bli en viktig del i självhushållningens tid, foder till gris och ko samt mjöl till bröd.

Den första mjölnaren som började 1888 var J.A. Flodin som troddes komma från Österby. Flodin upphörde med rörelsen efter ett år, kontraktet blev uppsagt.

År 1889 blev Karl Viktor Viksell arrendator till kvarnen, han drev

Foto: PRIVATA

Mjölnare. Vallby kvarn uppfördes i slutet av 1800-talet, en av mjölnarna som arrenderade kvarnen var Karl Viktor Viksell och hans hustru Augusta.

kvarnrörelsen fram till 1906. Det var han som förde in de Vikselliska namnet i Vallby. Han och hans hustru Augusta fick nio barn, sex döttrar och tre söner.

När kvarnarrendet upphörde tog de emot ett jordbruk i Skälby. Att det ekonomiska utfallet var svagt både för aktieägarna och arrendatorn kan läsas i årsberättelserna från bolagstiden. 1907 såldes kvarnen till A.P. Hellström, många var det

som senare prövade mjönaryrket.

Den sista var Roy Stråle som upphörde på 1980-talet. En påbörjad dokumentation finns av Anders D på Internet eller så kan man ta kontakt med Anders D, han har stort intresse av att träffa personer som har kännedom och Kroby by och kvarnens historia.

Resan denna dag fortsatte till Vallby Radiostation i Lidingby. Stationen byggdes 1937-38 av Televerket, den blev en viktig kontaktlänk men omvärlden. Ett 20-tal anställda bevakade telegraferingen fram till 1990-tal som sedan flyttade till Stockholm.

Under andra världskriget var radiostationen bevakad av militären. Lidehäll och Lidingby by blev belägrat av flera hundra soldater.

Folke Jernberg och Gunbert Axelsson kunde berätta om åren då kriget varade 1940-45. Idag har Anna Märta

och Håkan Wallin inköpt fastigheten av Televerket och driver nu konferenshotell och övernattnings för turister.

Det är en utvidgning av en tidigare etablerad rörelse som finns hemma vid gården i Lidingby. De berättade om sin verksamhet med stor kunskap och framtidstro. De som lyssnade kan bara önska lycka till.

Som avslutning på dagen i Vallby besöktes gårdsmuseet i Lidingby. Där finns en stor mängd gamla saker insamlade av Lidingby bybor.

Carl-Axel Wallin berättade om föremålen från gången tid. En som varit mycket verksam i museets tillkomst var Thore Eriksson, som bodde på fastigheten där museet finns.

Thore avled strax innan SPF:s besök, han hedrades med en stunds tystnad.

Sven Hännberg